

Perustuslakivaliokunta

Perjantai 21.5.2021 klo 8.05—12.30, 13.35—14.08 ja 14.13—14.21

Läsnä

puheenjohtaja Antti Rinne sd
varapuheenjohtaja Antti Häkkänen kok (4, 5) (3 osittain)
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Jukka Gustafsson sd (1, 2) (3 osittain)
jäsen Maria Guzenina sd
jäsen Petri Honkonen kesk (1, 2) (3 osittain)
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Mikko Kinnunen kesk
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Mats Löfström r
jäsen Sakari Puisto ps (1, 2) (3 osittain)
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Ari Torniainen kesk (1, 2) (3 osittain)
jäsen Heikki Vestman kok
jäsen Tuula Väättäin sd
varajäsen Johannes Koskinen sd
varajäsen Markus Lohi kesk (1, 2) (3 osittain)
varajäsen Sari Tanus kd (4, 5) (3 osittain)

Sihteerit

valiokuntaneuvos Johannes Heikkinen
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 17 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä

Pöytäkirja PeVP 53/2021 vp

Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Hallituksen esitys HE 241/2020 vp

Kokous keskeytettiin kello 12.30 ja sitä jatkettiin kello 13.35.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä käsiteltiin kappaleet 70-198 ja valiokunnan päätösesitys. Kappaleet 70, 74, 77, 79, 82, 86, 89, 90, 91, 92, 101, 105, 112, 146, 151, 158 ja 171 hyväksyttiin muutettuina.

Päätettiin lisätä kappaleeseen 70 kolme virkettä seuraavasti: ”Viime vaalikauden valinnanvapauslakiehdotusta arvioidessaan perustuslakivaliokunta katsoi, että julkisella vallalla on perustuslain 19 §:stä seuraava velvollisuus ylläpitää riittävästi omaa tuotantoa sen varmistamiseksi, että se voi kaikissa tilanteissa turvata jokaiselle riittävät ja yhdenvertaiset sosiaali- ja terveyspalvelut (PeVL 15/2018 vp, s. 16). Perustuslaista ei kuitenkaan johdu tarkkoja rajoja oman tuotannon määrälle tai sen toteuttamisen tavoille. Valiokunnan mielestä oleellista on varmistaa lainsäädännössä se, että vastuussa oleva järjestäjä voi kaikissa tilanteissa turvata sosiaali- ja terveyspalveluiden riittävän saatavuuden.”

Päätettiin lisätä kappaleeseen 74 yksi virke seuraavasti: ”Palveluiden riittävästä ja yhdenvertaisesta saatavuudesta on syytä huolehtia myös niissä tapauksissa, joissa yksittäinen kunta on ennen uudistusta kuulunut yhteen maakuntaan ja toisessa maakunnassa olevaan sote-yhteistyöalueeseen, ja jonka palvelut uudistuksen jälkeen järjestetään hyvinvointialueiden välisellä sopimuksella.”

Päätettiin lisätä kappaleen 77 kolmanteen virkkeeseen sanat: ”Hallituksen esityksen mukaan”.

Päätettiin lisätä kappaleen 79 viimeiseen virkkeen loppuun ”ja täyttää perusratkaisuiltaan hyvin perustuslain 124 §:stä johtuvat vaatimukset.”

Päätettiin poistaa kappaleet 80 ja 81.

Päätettiin muuttaa kappaleen 82, josta on tullut kappale 80, ensimmäinen virke kuulumaan seuraavasti: ”Ehdotetussa alihankintaa koskevassa sääntelyssä on pääosin otettu asianmukaisesti huomioon perustuslakivaliokunnan kannanotot alihankinnasta. Päätettiin poistaa kappaleen toinen ja kolmas virke. Päätettiin lisätä kappaleen loppuun uusi virke seuraavasti: ”Valiokunnan käsityksen mukaan alihankinnasta nyt ehdotettua väljempikin sääntely on mahdollinen, kunhan sääntely täyttää perustuslain 124 §:ssä asetetut edellytykset.”

Pöytäkirja PeVP 53/2021 vp

Päätettiin muuttaa kappaleen 86, josta on tullut kappale 84, toinen virke kuulumaan seuraavasti: ”Valiokunta pitää julkiselle vallalle perustuslain 19 §:n 3 momentissa osoitetun turvaamisvelvollisuuden ja myös hyvinvointialueiden järjestämistehtävän asianmukaisen hoidon kannalta sinänsä perusteltuna, että julkisen vallan vastuulle kuuluu erikoissairaanhoidon pääsyä koskeva palvelutarpeen arviointi.” Päätettiin lisätä kappaleeseen kolmas virke seuraavasti: ”Hoitoratkaisujen tekemisessä on kyse ennen muuta lääketieteellisestä arviosta.” Päätettiin muuttaa viimeinen virke kuulumaan seuraavasti: ”Valiokunnan käsityksen mukaan 12 §:n 3 momentin sääntelyä väljempikin sääntely yksityisen palveluntuottajan oikeudesta tehdä palvelutarpeen arviointia on siten perustuslain kannalta mahdollinen.”

Päätettiin lisätä kappaleen 89, josta on tullut kappale 87, kuudenteen virkkeeseen sanat ”poikkeaa tältä osin merkittävästi viime vaalikaudella ehdotetusta ja”.

Päätettiin lisätä kappaleen 89, josta on tullut kappale 87, loppuun yksi virke seuraavasti: ”Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että se arvioi tässä lausunnossa nyt ehdotettua sääntelyä, eikä laajemmin sitä, millaisilla mahdollisilla muilla lainsäädännöllisillä ratkaisuilla sosiaali- ja terveydenhuoltoa voitaisiin järjestää perustuslain mukaisesti.”

Päätettiin vaihtaa lausuntoluonnoksen kappaleiden 90 ja 91 järjestystä.

Päätettiin muuttaa kappale 90, josta on tullut kappale 88, kuulumaan seuraavasti: ”Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan perustuslaista johdu, että julkisomisteisia yhteisöjä olisi lainsäädännössä kohdeltava sosiaali- ja terveystaloudellisia palveluja järjestettäessä tai omaa tuotantoa määriteltäessä samalla tavoin kuin sellaisia yhteisöjä, joiden omistuspohja ja tarkoitus on erilainen. Asiassa merkitystä on muun muassa yhteisön määräysvallalla ja valvonnan ja ohjauksen järjestämisellä. Ehdotonta estettä julkisomisteisen yhteisön ehdotettua laajemmalle asemalle osana omaa tuotantoa ei valiokunnan mielestä ole, kunhan perustuslain 124 §:ssä säädetty edellytykset täyttyvät annettaessa julkisia hallintotehtäviä julkisomisteiselle yhteisölle.”

Päätettiin lisätä kappaleeseen 91, josta on tullut kappale 89, yksi virke lisää seuraavasti: ”Saadun selvityksen mukaan esimerkiksi kuntien omistajaohjauksen toimivuudesta on saatu hyviä kokemuksia.”

Päätettiin lisätä kappaleen 91, josta on tullut kappale 89, kuudenteen virkkeeseen sana ”toisaalta”.

Päätettiin poistaa kappaleen 92, josta on tullut kappale 90, ensimmäinen virke. Päätettiin poistaa kappaleen toisesta virkkeestä sana ”laajasti” ja kolmannelta virkkeestä sanat ”ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun kannalta välttämätön konkurssisuoja (ks. PeVL 15/2018 vp, s. 47)”.

Päätettiin lisätä kappaleen 101, josta on tullut kappale 99, seitsemänteen virkkeeseen sanat ”voi olla aiheellista”.

Pöytäkirja PeVP 53/2021 vp

Päätettiin lisätä kappaleen 105, josta on tullut kappale 103, seitsemänteen virkkeeseen ”palvelutarpeiden edellyttämien investointien – laajasti ymmärrettynä – turvaamiseksi hyvinvointialueilla.”

Päätettiin lisätä kappaleen 112, josta on tullut kappale 110, ensimmäiseen virkkeeseen sana ”tehtävien”.

Päätettiin lisätä kappaleen 146, josta on tullut kappale 144, neljänteen virkkeeseen sanat ”ja ilman porrasteisuutta” ja kuudenteen virkkeeseen sanat ” erityisesti mitättömyyden edellytyksistä” ja ” ja kynnystä nostettava”.

Päätettiin lisätä kappaleeseen 146, josta on tullut kappale 144, yksi virke seuraavasti: ”Valiokunnan mielestä olisi syytä säädöspäätöksellä sitoa mitättömyys esimerkiksi siihen, että sopimus vaarantaa olennaisesti ja vakavasti nimenomaan perustuslain 19 §:n 3 momentissa turvattujen oikeuksien toteutumisen.”

Päätettiin lisätä kappaleen 151, josta on tullut kappale 149, kolmanteen virkkeeseen sanat ”on syytä”.

Päätettiin lisätä kappaleen 158, josta on tullut kappale 156, neljänteen virkkeeseen sanat ”pienenee tietyillä alueilla.”

Päätettiin lisätä kappaleeseen 171, josta on tullut kappale 169, yksi virke seuraavasti: ”Valiokunta painottaa myös hyvinvointialueiden yhteistyön merkitystä tilanteissa, joissa vammaisten henkilöiden oikeuksien turvaaminen uhkaa heikentyä.”

Päätettiin muuttaa kappaleen 171, josta on tullut kappale 169, viimeinen virke kuulumaan seuraavasti: ”Valiokunta painottaa, että perusoikeuksien toteutuminen edellyttää tehokasta ja vaikuttavaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden valvontaa ja että tarvittaviin korjaustoimenpiteisiin on ryhdyttävä ripeästi.”

Kokous keskeytettiin kello 14.08 ja sitä jatkettiin kello 14.13.

Valiokunta piti erillisen ratkaisevan käsittelyn. Ratkaisevassa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen sellaisena kuin se oli yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytty.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

Pöytäkirja PeVP 53/2021 vp

5. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on tiistaina 25.5.2021 klo 10.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Johannes Heikkinen